

100 години
Седмица на гората

100 години
Висше лесовъдско образование

120 години
Организирана борба с ерозията в България

Родопи
Йордан ДАМЯНОВ

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 4 (103), год. XXII, октомври 2025 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

XXI конгрес на Съюза на европейските лесовъди (UEF) приключи успешно, с благодарности за отличната организация

Участници в XXI-ия конгрес на Съюза на европейските лесовъди и международната научна конференция

От 11 до 14 септември Русе бе домакин XXI-ия конгрес на Съюза на европейските лесовъди (UEF). Конгресът се организира от Съюза на лесовъдите в България под почетния патронаж на президента на Република България Румен Радев.

2025 г. е знакова в горската история на България - навършиха се 120 г. от началото на организираните дейности по залесяване и борба с ерозията, 100 г. висше лесовъдско образование в България и 100 г. от законовото утвърждаване и първото официално провеждане на Седмицата на гората.

В конгреса взеха участие представители на 15 организации, членове на UEF, от 12 държави. Делегатите на конгреса от Съюза на лесовъдите в България, който е домакин и организатор на събитието, бяха представени от проф. д-р Иван Палигоров - председател, инж. Деян Стойнев - зам.-председател на СЛБ, и инж. Иван Ризов - член на УС на СЛБ, както и д-р инж. Анна Петракеева - заместник изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите и вицепрезидент на Съюза на европейските лесовъди. Те посрещнаха колегите, сред които Пиотр Борковски (Piotr Borkowski) - изпълнителен директор на EUSTAFOR - организация, която представлява лесовъдите, стопанисващи държавните гори в Европа, и представители на лесовъдските организации от Австрия, Германия, Дания, Кипър, Полша, Турция, Франция, Финландия, Швеция, Швейцария и Люксембург.

За официалното откриване и за участието в научно-практическата конференция бяха поканени експерти от Министерството на земеделието и храните, Изпълнителната агенция по горите, регионалните директори по горите в Русе, Шумен и Варна, директорите на държавните горски предприятия, ректорът на Лесотехническия университет доц. д-р Христо Михайлов и деканът на Факултет „Горско стопанство“ доц. д-р Стоян Стоянов, директорът на Института за гората -

На 11 септември в заседателната зала на хотел „Дунав Плаза“ се проведе заседание на Президентството на СЕЛ

Приветствия поднесоха инж. Стоян Тошев от името на министъра на земеделието и храните Георги Тахов, Явор Гечев от името на Президента на Република България Румен Радев и изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков

БАН чл.-кор. д.н. Георги Георгиев, ректорът на Русенския университет „Ангел Кънчев“, кметът на Община - Русе д-р Пенчо Милков и представители на общинската администрация, други местни власти. В работата на конгреса взеха участие и инж. Антони Стефанов - президент на БУЛПРОФОР, и инж. Тихомир Томанов - изпълнителен директор на Асоциация „Общински гори“.

Конгресът, който се провежда през четири години, за първи път се състоя в България. Досега страната ни е била домакин

На стр. 8

Лесотехническият университет откри новата учебна година

На 15 септември в Аулата на Лесотехническия университет под звуците на студентския химн студенти, преподаватели, настоящи и бивши членове на ръководството официално откриха новата учебна година.

Гости на събитието бяха народни представители - Цвета Караянчева - председател на Комисията по земеделие, храна и гори и проф. д-р Андрей Чорбанов - председател на Комисията по образование и наука, Манол Генов - министър на околната среда и водите, инж. Стоян Тошев - зам.-министър на земеделието и храните, Асен Марков - изпълнителен директор на ИАГ, Ирена Георгиева - зам.-министър на туризма, проф. д-р Илиана Начева - зам.-председател, доц. д-р Деница Сербезова - главен научен секретар, на Селскостопанската академия, д-р Димитър Яновски - зам.-председател на Националния съвет на Българския ветеринарен съюз, д-р инж. Меглена Плугчиева - член на Съвета на настоятелите на ЛТУ, Полина Карастоянова - изпълнителен директор на Националния борд по туризъм и член на Съвета на настоятелите на ЛТУ, проф. д.н. Нино Нинев и проф. д-р Веселин Брезин - бивши ректори на ЛТУ, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, Добри Митрев - председател на УС на Българската стопанска камара, проф. д-р Васил Живков - председател на УС на Браншовата камара на дървообработващата и мебелната промишленост, Даниел Тошков - главен секретар на Съюза на ловците и риболовците в България, Кирил Вълчев - генерален директор на БТА, Кирил Дидов - духовен надзорник на Софийска епархия.

В академичното си слово ректорът на ЛТУ доц. д-р Христо Михайлов приветства студентите и първокурсниците. Ректорът връчи и традиционния символичен ключ на ЛТУ на първокурсничката, класирала се с най-висок бал в тазгодишната кандидат-студентска кампания и лауреат на Националната олимпиада по биология - Невена Райчева.

Тази година обучаващите в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“ са 453, като само магистрите са 154. Студентите в специалност „Горско стопанство“ в редовна форма на обучение са 58, а в заочна - 60. Обучаващите се по държавна поръчка са 49, а чрез платено обучение - 12.

Приветствия към студентите отправиха инж. Стоян Тошев, проф. Андрей Чорбанов, Цвета Караянчева, Манол Генов, Ирена Георгиева. Бяха прочетени и приветствените слова на президента на Република България Румен Радев. Поздравителни адреси бяха получени от ръководството на УНСС, Съюза на лесовъдите в България, Селскостопанската академия, Браншовата камара на дървообработващата и мебелната промишленост, Съюза на ловците и риболовците в България.

След церемонията в Аулата откриването на учебната година продължи по факултети. В присъствието на инж. Стоян Тошев и Асен Марков първокурсниците от факултета по горско стопанство получиха студентските си книжки.

Борислав БЕЛДЕВ

Да се включат в превенцията срещу пожари „гори върху земеделски земи“

Насред горещото тазгодишно лято едва ли имаше българин, който да не е разбрал как горят горите на страната. Гори трудът на поколения лесовъди, залесявали, грижили се за зеленото богатство и сега то става на пепел. Това не е първата година с огромния брой горски пожари, но и този път сърцето на всеки служител в горите и особено на ония, които бореха огнената стихия, отново се изпълваше със „скръб и жалост“ за изгубената благодат. Така и моето сърце, а най-вече разумът и дългият ми професионален опит в горите ме подтикнаха да изпратя на 12 август Отворено писмо до главния комисар Александър Джартов - директор на ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ с конкретни предложения за необходимостта от изработване на планове за защита на горите от пожари. И по-конкретно за действията за превенция в т. нар. гори в върху земеделски земи.

„Уважаеми главен комисар, пожарната обстановка в страната през последните седмици ме провокира

да Ви напиша тези редове. Природата за кратко бе благосклонна към нас и ни даде възможност да помислим трезво за превенцията на пожарите, въпреки че топлото време отново създава предпоставки за проблеми. Темата, която поставям, е обсъждана и с Вашия предшественик, който сега е съветник на министъра на външните работи.

Професионалната ми дейност е свързана с горското стопанство вече над 40 години, основно в областта на горскостопанското планиране, включително изработване на планове за защита на горските територии от пожари. Често казвам, че един лев, вложен в планиране на дейностите по защита от пожари, спестява 100 лв. разходите за гасенето им и още много от безвъзвратните загуби на гори, земеделска продукция, жилища и други.

Призовавам Ви, преди да препратите поставения от мен въпрос към друга институция, да възложите на Вашия екип от специалисти и юристи да се запознаят с Решение

№ 7463/27.07.2022 г. на Върховния административен съд и Решение № 6552/1011.2021 г. на Административния съд - София-град. Те дават ясна правна рамка по темата, а аз бих допълнил и чл. 9 от Закона за устройство на територията, който уточнява: „В територии без устройствени планове предназначението на поземлените имоти до влизането в сила на планове се определя от фактическото им използване, освен ако не противоречи на закона“.

За мое и на голяма част от колегите съжаление лицата, от които зависи възлагането и приемането на тези планове, са изключили от обхвата на дейността „гори върху земеделски земи“. Това не са нито ниви, засети с пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед др., нито мери, ливади или пасища с или без храсти, а залесени територии - често още от времето на нашите далечни предшественици - и заемат около 10 % от горските площи. Като се има предвид, че тези гори често са

край язовири, населени масти и пътна инфраструктура, реално 30- 40% от най-уязвимите територии остават без превенция.

Моля, отнесете се с необходимото внимание на отговорен човек да включим в превенцията и тези територии, като предлагам те да бъдат включени в обхвата на дейностите на планове за защита на горските територии от пожари - с минерализовани и санитарни ивици, бариерни и лесокulturни прегради, водоеми и други мерки. Необходимо е ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ да участва не само като контролен орган, а и като пряк организатор, с директно финансиране и координация на дейностите. Смятам, че всички колеги от регионалните подразделения на Главната дирекция трябва да участват в това мероприятие, а не такива лица като мен.

Нещо допълнително за размишляване. Преди десетина дни преминах с кола през Сърбия, Хърватия и Словения. Не видях край пътищата да има висока неокосена трева, нито

опасни храсти. Не видях неокосени ливади, по тях пасат домашни животни и не позволяват да останат суха трева и храсти. У нас обаче растителността е оставена да завладява пътища и банкети, което превръща всяка хвърлена цигара в заплаха. А поддържането на крайпътните участъци е част от дейността на Агенция „Пътна инфраструктура“ и затова има отделени пари, но защо почти нищо не се прави по въпроса? Няма ли суха трева и храсти, няма да има причини за толкова пожари, които най-често започват от пътната инфраструктура.

Вместо да влагаме средства в скъпи камери и наблюдателни кули можем да използваме наличните сателитни технологии за ранно откриване на пожари - по-евтино и ефективно. Да, специализираните самолети и хеликоптери са необходими, но те се борят с последствията от нашето бездействие и безотговорността на хиляди граждани, които не се замислят за вредата от своите действия, а не с причините“.

Инж. Илия АНГЕЛОВ

Мнение на специалист

Какво работят горските фирми и има ли нужда от тях?

В резултат на масираната медийна атака на някои зелени активисти обикновеният гражданин остава с впечатлението, че горските фирми са едни разбойници, които крадат дървесина и се возят в лъскави джипове. Разбира се, че това не е вярно. Като във всяка гилдия, и тук има такива, но не те определят облика на стопиците честни фирми, работещи в горите.

Какво извършва фирма с основен предмет на дейност работа в горите?

Това са фирмите, на които държавата е дала законова възможност да извършват регламентирани и необходими дейности в горските територии на страната. Те един вид оползотворяват „реколтата“, за която е положен много труд и са изразходвани средства. Освен че добиват дървесина с цената на тежък физически и непривлекателен труд и ежедневни рискове, те вършат общественополезна дейност, като изпълняват цялостен комплекс от лесовъдски мероприятия, създават работни места и изхранват много семейства. Те са тези, които почитват гората от болести, неприятели и вредители. Те доставят топлина и уют на населението в студените зимни месеци и дървесина за мебелната промишленост. Те ремонтират горските пътища без помощта на държавата и разчистват коритата на реките. Грижат се за националната суровина, като не само я прибират, но и тя да бъде преработена в България. Това е тази част от обществото, която е най-заинтересована да има гора, за да може да продължат да работят.

Как го правят?

Грижат се и създават условия за развитие на изкуствените гори, преобладаваща част от които са на такава възраст че ако не се разредят периодично, ще загинат и площите отново трябва да бъдат залесявани. По време на работа полагат усилия за запазване на оставащите дървета, предпазване на почвите, подраства, защитените видове, изворите. Те са длъжни да извозват дървесината от местата на повяляне по строго определени пътища, да не повреждат почвите, да предпазват от нараняване оста-

ващите стоящи дървета, които формират гората след сечта. Задължени са в определените срокове да извозят и заплатят добитата дървесина. Тяхно задължение е отпадъците от сечта, вършина и тънки клони да се подредят по определен начин и да премахнат всички определени за това дървета, дори и в случаите, когато няма достъп или разходите за повялянето на едно единствено дърво са невероятно високи.

При усвояване на дървесината фирмите са длъжни да запазват предметите на екологична защита - биотопните и надлесните дървета, мъртвата дървесина, находищата на редки растителни и животински видове, местата за сватбуване и укритие на дивеча. По този начин помагат за удължаване на живота на горите, подобряват техните екологични и икономически възможности.

В естествените гори фирмите събират онази дървесина, която ще остане неоползотворена, или създават възможност на старата гора да се подмлади. И тук основната грижа е насочена към запазване и създаване на условия за развитие на оставащите дървета. Всички тези дейности те извършват под ръководството и контрола на държавните горски служители. Количествата дървесина, които усвояват, са предварително определени, публични и подлежат на обществен контрол.

Дърводобивната дейност е съпроводена с изключителни предизвикателства, които фирмите преодоляват ежедневно - стръмни или недостъпни терени, недостиг на пътища, отдалечени места за добив. Суровината, която добиват, е тежка и обемиста. Всяка дейност от повяляне на дървото до превоза в местата за обработка, транспортът на работници и материали е свързана с постоянен риск от аварии и злополуки. Работи се под открито небе, често високо в планините, където метеорологичните условия се променят рязко. Фирмите осигуряват техника и доброволци при гасенето на горските пожари, разчистват след наводненията. Осигуряването на подходящо и разнообразно работно облекло и защитни средства е свързано

с редица разходи.

Какво не се прави за фирмите?

Уви, те остават неразбрани от хората и общо казано, от държавата. Освен трудните условия, в които работят дърводобивните фирми, те са забравени от държавата, не се оценява и обществено-полезната дейност, която вършат. Трудът им е неблагодарен, защото след тях остават отсечените дънери, които лесно възмущават обществото, което не знае, че само след една-две години гората придобива качествата, които са били цел на толкова усилия.

За разлика от Европейския съюз добиваната у нас дървесина е с по-висока себестойност. Причината за това е, че в страните, разположени от Австрия на запад и на север, няма забрана за извършване на голи сечи и това дава възможност там да се прилага различна механизация, което намалява себестойността на продукцията. В ЕС няма единна политика по отношение на прилагането на сечи с изкуствено възобновяване.

В резултат че приехме да обявим значителни територии по „Натура 2000“, много над стандартите на ЕС, и обявихме доказани чуждоземни видове за нежелани, дейността на дърводобивните фирми у нас стана още по-трудна. Така прекъснахме половинвековен производствен опит за създаване на интензивни култури, които са с доказани производствени възможности и подлежат на механизирана обработка.

Известно е, че фирмите работят в условия на нарастване на цените на консумативите, енергоносителите, докато цената на произведената продукция намалява. Въпреки натрупаната инфлация през последните години държавните горски предприятия не са актуализирали цените на услугите. Променят се само и единствено цените на суровината/дървесината, които се увеличават постоянно.

Държавата чрез горското ведомство е наложила редица ограничения, които според тях са достатъчни за запазване на природата. МОСВ налага допълнителни рес-трикции върху вече действащите

такива. И когато всичко това бъде преодоляно, се появяват „защитниците на природата“ и настояват да се забрани сечта или оспорват нейните параметри, които са приети по законовия ред. Така е създаден обществен контрол върху дейността на фирмите, но прощест има и друга страна, нуждаеща се от държавна подкрепа.

Заповедта за спиране на грижите в старите гори и намаляване на интензивността на предвидените мероприятия с 30 % обхваща работата на горските фирми. Тази заповед доведе до провал на планове на много фирми и загуба на трудно завоюваните пазари.

Въвеждат се все нови и нови изисквания и критерии - оборудване на превозните средства с проследяващи устройства, пластмасови марки, електронни превозни билети, камери за наблюдение, снимки на натоварената дървесина. Всичко това е за сметка на фирмите.

За всяка работа, която фирмите вършат, се подписват договори с държавните горски институции и е нормално, когато се договаря някаква дейност, двете страни да са равнопоставени, но на практика единствено претенциите на държавния орган са гарантирани.

Да казвам ли, че са подложени на нелоялна конкуренция от т.нар. търговци, спечелили търговете с фалшиви декларации? Като правило това са новосъздадени фирми за определени обекти и за определен политик и се покровителстват от тържните комисии.

Ясно проличава незаинтересованост от страна на държавата и на следната функция на горската фирма - въпреки че извършват по същество отглеждане на растения, те не са признати за селскостопански производители. Необходимо е и горският сектор да се признае за уязвим и да се търси помощта на държавата. За наемането на държавни земи за пасища и растениевъдство или ако произвеждаш царевица, държавата ще те поощри. Когато се грижиш за гора, ти допринасяш ползи на цялото общество посредством основната ѝ функция да поглъща въглеродния окис и превръщането му в дървесина, връщайки в атмосферата

кислород. Отглеждането на гори е екологична земеделска дейност, но законодателят е определил, че да наемеш овощна градина - си земеделски производител, но когато наемеш гора и се грижиш за нея - не си.

Да се обърнем към превоза. Камиионите, с които се превозва добитата дървесина, за да са икономически изгодни, трябва да превозват по-голямо количество. Като правило републиканската пътна мрежа не е проектирана и изпълнена за движение на камииони с тонаж по-голям от 10-12 тона. По тази причина кметовете по места спират движението на такива камииони. Камиионите са принудени или да заобикалят, ако има техническа възможност, или да преговарят с местните власти и да компенсират по някакъв начин потърпевшите. Понякога се крият като престъпници, превозвайки дървесината, макар да са платили винетки, ТОЛ такси, данъци, годишни технически прегледи, регистрации на земеделска техника, застраховки и право за преминаване.

В редица европейски страни съществува правото на дългогодишен партньор, което дава социална сигурност на служителите на фирмите. У нас дърводобивните фирми работят вече над 20 години, инвестирани са в техника и кадри, имат пазарен дял и трябва да бъдат признати за дългогодишни партньори от държавния орган по горите и да получат адекватно и регламентирано с нормативен акт признание.

Време е държавата и обществото реално да оценят обществено-полезната дейност на горските фирми и да променят отношението си към тях. Специално държавата трябва да се погрижи да имат по-лесен достъп до безлихвено финансиране, да ги включи в общата политика на селското стопанство. А обществото трябва да разбере, че те са поставени на ръба и са на крачка да се откажат да работят в горите. Сега сме на прага да пропуснем и последната възможност да ги подпомогнем в тяхната обществено-полезна дейност.

Д-р инж. Светозар МИХАЙЛОВ

Личности от горската история

Живот и делото, които трябва да се
ПОМНЯТ

В пантеона на първите лесо-въди, чиято памет тачим, името на Петър Манджуков грее с ярки букви. Роден е на 20.07.1878 г. в българско семейство, в с. Мирковци, Скопско. Учи в Пловдивската гимназия, където създава ученически кръжок, който да се бори за освобождаването на Македония. Изключен е от гимназията и завършва образованието си в Лом. През 1897 г., когато учи химия в Женева, заедно с други български студенти създава нов революционен кръжок. През 1899 г. става четник в четата на Гоце Делчев и с нея обикаля Пирин, Алиботуш и Боздаг. През 1900 г. с група другари и арменски революционери в Цариград участва в подготовката на атентат срещу султана, но като разбират, че този план е трудно осъществим, започват да копаят тунел за достъп до „Банк Отоман“ в Цариград. Турската полиция арестува групата и след застъпничество на българския генерален консул са екстрадирани в България като български поданици. Петър Манджуков не се отказва от революционната борба и от пролетта на 1903 г. води чета в Родопите като смолянския околийски войвода. През 1909 г. завършва Горската академия в Нанси, Франция. Участва в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война. Заедно с професионалната си дейност продължава активно да участва в борбите на тракийските българи за свобода. Умира на 1 януари 1966 г. в Пловдив след кратко боледуване от бронхопневмония.

През пролетта на 1904 г. министърът на земеделието и държавните имоти Никола Генадиев по молба на първенците на Казанлък посещава района заради зачестилите там поройни опустошения, които заплашват съществуването на розовата промишленост. След посещението му Народното събрание гласува решение за организиране на службата по укрепяване на пороищата и залесяването. За целта са повикани от Франция с договор за 3 години специалистите лесовъди Феликс Луи-Мари Вожли и Жан-Кристиян Ягершмид. Първата организирана служба за борба с ерозията, наречена Бюро по укрепяване на пороищата и залесяване, е създадена през 1905 г. в Казанлък, а още преди откриването на бюрото на 08.10.1904 г. за негов деловодител със заповед № 1425 е назначен Петър Манджуков.

За 10 години (от 1900 до 1910) поройните наводнения в района на Казанлъшко са превърнали 135 000 дка ниви в необработваеми земи, унищожени са 465 къщи и сгради, удавени са 84 души и 2723 глави добитък, съборени са 2 жп моста, повредени са 1575 м жп линии и 25 км пътища. В новосъзда-

дената служба Манджуков въвежда регистър на работниците, лична карта, надничен лист, карнет, седмични отчети за работата и разходите. В землището на с. Енина на Сухата река се проектира бараж с воден пад 105 м, енергията от който възлиза на 3000 к.с., изградени са 2850 м³ баражи, 540 м³ прагове, 972 клейонажа, открити са 5 горски разсадника с площ 61 дка и годишно производство един млн. фиданки.

През 1907 г. Манджуков е изпратен да следва в Горската академия в Нанси с личната препоръка на Вожли като стипендиант на Министерството. В началото на 1908 г. се отнемат стипендиите на 19 души, изпратени в Нанси, и Манджуков е принуден да завърши през 1909 г. на собствени разноски. Връща се отново на работа в Бюрото по УПЗ през август същата година.

С цел ограничаване на нарушенията в залесените площи Вожли въвежда известния във френското законодателство термин „транзакция“ - съглашение по спора с взаимна отстъпка. То представлява споразумение между нарушителите на Закона за горите и Бюрото, като нарушителите подписват обещание да не повтарят нарушенията. За общ контрол са въведени дневници за всеки изминат ден, които се водят от горските стражари. Въведени от Вожли и прилагани от Манджуков са и следните принципи на работата - вежливост, точност, справедливост, доброволност и принуда.

През 1911 г. Манджуков е преместен в Карлово, за да поеме ръководството на Секцията за борба с ерозията. От изток на запад на протежение 60 км опитният лесовъд разделя опороените и обезлесените от пашата и ерозията южните склонове на Стара планина на 6 серии (обекта) - Калофер, Карлово, Сопот, Рахманларе, Текия и Клисура. Манджуков прилага в работата си и тук принципа на транзакцията. В м. Трапето, при езерото, на около 1 - 1.5 км северозточно от Сопот, той постро-

ява барака за жилище на пазач, където едното куче охранява, а другото го придружава при обиколката. През 1911 - 1912 г. са залесени стръмните голини около поройните реки Дименица и Сипеница в землището на Клисура, изграден е големият бараж на Зли дол. Завършени са залесяванията в Бялата глина и са направени няколко клейонажа в Сопотското землище. През пролетта на 1912 г. са построени клейонажите на Галъов дол и Кукувич в землището на Калофер.

След войната, през септември 1913 г. Манджуков е преместен в Казанлък, за да поеме Секцията. Освен съществуващите разсадници в селата Шипка, Енина, Гюсово и Мъглиж той създава нови - в селата Ветрен, Поповци, Шипка и Борушица. През юни 1915 г. е преместен отново в Карлово по разпореждане на Министерството.

През 1918 г., по време на Първата световна война, като лесовъд е командирован в Драма да започне работа по залесяването и укрепяването на пороищата. През 1925 г. е преместен в Пловдив за оглавяване на новооткритата Секция по УПЗ, където продължава своето дело до 1927 година. След това открива частно Бюро по измерване и уредба на родопските частни и общински гори. През 1935 г. отново е извикан от Министерството на земеделието със задача да основе секция в Разлог, след което продължава работата си като частен лесоустроител.

Петър Манджуков е автор на 3 книги - „Одисеята на първите“ и „Предвестници на бурята“, издадени след кончината му, и неиздадената „Богомилството“. „Предвестници на бурята“ включва спомените на автора за 1895 - 1903 година. „Одисеята на първите“, издадена под литературната обработка на акад. Николай Хайтов, е една вълнуваща книга, която може да бъде създадена само от лесовъда професионалист. Книгата описва една одисея, която малко или много познаваме всички от нашата лесовъдска практика, и изобилства с близък до лесовъдите познавателен материал. От Козница до Хаинбоаз и от Кръстец до Дъбово по южните склонове на Стара планина, от Змеево до Бузовград - по северните склонове на Средна гора и от Малко Тополово до Белово в Родопите, по южните стръмни поли на Рила планина и Разложко и ония на Пирин планина са създадени десетки хиляди декари прекрасни гори, укротени са много опасни пороища, създадени са хиляди декари плодородни земи. Това са думите и делото на Петър Манджуков - един живот, отдаден на гората, който трябва да се помни.

Инж. Никола КАВАРДЖИКОВ

Годишнини

Проф. г-р Христо
ШЕХТОВ
на 90 години

Роден е на 14.09.1935 г. в Самоков. През 1958 г. се дипломира в МЛТИ, Русия, по специалността „Дървообработващи машини“ а през 1964 г. завършва и ВМЕИ - София, специалност „Електрически машини и апарати“. От 1973 г. е доцент, а от 1995 г. - професор. През 1998 г. придобива научното звание д.т.н. (сега д.н.). Ръководител на катедра „Механизация и автоматизация на дървообработването“ във ВЛТИ/ЛТУ, както и два пъти зам.-ректор.

Проф. Шехтов е изтъкнат учен

и преподавател в областта на дървообработващата и мебелната промишленост и автоматиката на производството. Научноизследователската му дейност е отразена в 220 публикации, учебници, книги и ръководства, изобретения и патенти у нас и в чужбина. Признание за неговата дейност е включването му в издадената през 2012 г. книга „Бележити българи на съвременна България“.

Д-р инж.
Николай
БОЧЕВ
на 85 години

Роден е на 08.09.1940 г. в с. Драганово, Великотърновска област. Дипломира се през 1965 г. във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Работа започва в ГС - Старосел. От 1967 г. е проектант в „Агролеспроект“. През 1975 г. постъпва в ЛЗС - Пловдив, където от 1983 г. до пенсионирането си през 2001 г. е директор.

Инж. Бочев е изтъкнат лесовъд и специалист по лесозащита. Има значителен принос в биологичното направление в борбата срещу насекомните вредители в горите, както и за успешното развитие на лесозащитното дело в горското стопанство.

Инж. Иван
СИНАНОВ
на 80 години

Роден е на 25.08.1945 г. в с. Теплен, Благоевградска област. Завършва Техникума по горско стопанство във Велинград. Във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, се дипломира през 1981 година.

Работи като лесничей в ГС - Белица, а от 1982 г. е зам.-директор на ГС „Дикчан“ - с. Сатовча. През 2004 - 2008 г. е директор на ДЛ - гр. Гоце Делчев. Пенсионира се през 2008 г. като зам.-директор

на ДЛС „Дикчан“.

Инж. Синанов е изявен и уважаван от колегията лесовъд, с дългогодишен практически опит в стопанисване на горите и със съществен принос в лесокултурната и ловностопанската дейност.

Д-р инж. Светозар
МИХАЙЛОВ
на 75 години

Роден е на 31.08.1950 г. в Благоевград. През 1976 г. се дипломира във ВЛТИ, по специалността „Горско стопанство“.

Трудовият му път започва в ГС - Симитли. От 1984 г. е зам.-директор на ГС - Благоевград. От 1994 г. последователно е гл. специалист и зам.-директор на РДГ - Благоевград. Защищава докторска дисертация през 2004 година. През 2013 г. е директор на ЮЗДП - Благоевград, където се пенсионира през 2014

година.

Д-р инж. Михайлов е изявен лесовъд с определен принос за успешното развитие на горското стопанство в региона. Има много публикации в наши и чужди научни и приложни издания.

Инж. Елиза
КАМЕНОВА
на 70 години

Родена е на 19.08.1955 г. в Белоградчик, Видинска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1979 година.

Постъпва на работа като лесничей в ГС - Белоградчик. От 1988 г. до пенсионирането си през 2016 г. е зам.-директор.

Инж. Каменова е изявен потомствен лесовъд, целият тру-

дов стаж на която преминава в ГС - Белоградчик, където работи всеотдайно и с висок професионализъм по създаването, стопанисването и опазването на горите.

Подписано е споразумение за увеличаване на заплати в държавните горски и ловни стопанства

На 5 август в МЗХ бе подписано частично споразумение от председателя на Федерацията на синдикалните организации от горското стопанство и дървопреработващата промишленост към КНСБ инж. Константин Чолаков и директорите на шестте държавни предприятия. Като гарант за изпълнение на споразумението подписите под документа сложиха министърът на земеделието и храните д-р Георги Тахов и вицепрезидентът на КНСБ Огнян Атанасов от името на президента на КНСБ Пламен Димитров. До споразумението се стигна след многократни преговори в МЗХ и два протеста на работещите в държавните горски и ловни стопанства.

В споразумението е записано, че страните се споразумяват, „отчитайки исканията на работещите в държавните горски и ловни сто-

панства за увеличаване на заплатите, които не са актуализирани през 2024 и 2025 г., и водени от стремежа към балансирано и устойчиво решаване на възникналите социални и икономически напрежения чрез диалог, който съчетава интересите на двете страни и предотвратява риска от конфликти, производствени прекъсвания и влошаване на трудовия климат“.

Възнагражденията в ДГС и ДЛС ще бъдат увеличени от 1 октомври със задна дата от 1 юли. Основните заплати до 2000 лв. ще се вдигнат с 20 %, а тези над 2000 лв. - с 10 %. Директорите на държавните предприятия са задължени да издадат заповед, с която да определят съответното увеличаване на заплати, както и да бъдат подписани допълнителните споразумения с всички служители.

Споразумението предвижда и сво-

евременно стартиране на обществени поръчки за специализирано предпазно облекло и лично специализирано оборудване за служителите, на които то се полага.

Президентът на КНСБ вече е иницирал и разговори с министъра на труда Борислав Гуцанов по искането на работниците за увеличаване на категорията труд - от трета на втора, за служителите на ДП, ДГС и ДЛС, които изпълняват своите служебни задължения на терен, тъй като освен функциите им на горски служители изпълняват и задължения на служителите

на МВР - участват в гасенето на пожари, опазват горски територии от нарушения, вкл. и горите -

собственост на физически лица до 2 хектара.

120 г. от организираната борба с ерозията в България

Златният век за Трънските гори

Времето отминава и понякога безмилостно отмива от нашата памет величествени дела на нашите предшественици. Горското дело в Трънския край е записано в историята ни със златни букви и ние държим то и имената на лесовъдите, тръгнавши първи, и лесовъдите, продължили усилията на първите, да се помнят.

По време на петвековното турско робство българските гори са изсичани безмилостно, опожарявани, опустошавани, за да осигурят суровина на Османската империя. Обезлесяването довежда до появата на катастрофални пороци, отмиващи плодородната почва и затрупващи с наноси обработваемата земя в равнините. Само в най-непристъпните гънки на планините горите са оцелявали и са подхранвали с воден отток потоците и реките. Почти всички планински склонове, възвишения и малките котловини и равнини сред тях потвърждават, че чак до края на 30-те години на XX в. Трънският край е най-опустошената, обезлесената и ерозираната част от България. Само за 40-50 години, които с гордост наричаме „Златният век за Трънските гори“, работливият трънски народ превърна пустинята в прелестен кът на родината ни.

След Освобождението и почти до края на XIX в. министър на земеделието и държавните имоти у нас е Никола Генадиев, роден в Битоля, който е обичал много българската гора и с действията си в нейна защита е оставил трайна следа в горската летопис. През 1905 г.

той довежда у нас френския главен специалист по борбата с ерозията и по създаването на нови гори Феликс Луи-Мари Вожли, който става началник на първата горска държавна служба - Бюро по укрепяване на пороизчата и залесяване, открито в Казанлък. През 1905 и 1909 г. френският специалист посещава Краище и Знеполе и предлага в Трънско да се открие секция по УПЗ. За целта са определени 2000 дка от най-силно ерозираните площи. И макар че първата горска служба в Трън е създадена през 1897 г., Секцията е открита едва през 1915 година.

Първият лесовъд в Трънска околия е трънчанинът Яким Тошков, завършил лесовъдство в Писек, Чехия, който през 1901 - 1914 г. създава няколко хиляди декара горски масиви по-най-ерозираните терени над и около града - в кв. Баринци. Заради левите му убеждения е наказван и преместван за 20 години над 20 пъти и тежките условия за живот и работа съкращават живота му. Умира твърде млад през 1921 година.

Поради изключително тежките за България и за Трън събития по време на войните 1912 - 1918 г. Секцията е съществувала символично и през 1918 г. е била закрита. Възстановена е през 1924 г. и от тогава до 1952 г., когато в България се създават първите държавни горски стопанства, нейните ръководители са били лесовъдите Борис Първанов, Ламби Томов, Никола Коларов, Цоньо Иванов, Стефан Попов, Тихомир Соколов, Георги Пешев от Трън, Борис Томанов и

Пеко Панов от Видрар.

С най-голям принос за борбата с ерозията и създаване на нови гори в Трънско е лесовъдът Борис Първанов. Той работи за бързо утвърждаване на охранителните и строго охранителните периметри, дадени от Вожли, и придава законна форма за развитието на залесителните обекти. По негово време се открива голям горски разсадник в с. Видрар, където се намира най-опороеният край на Трънско. Открива и два разсадника във Филиповци и Бутроинци. Доставя тонове семена от еспарзета, която пуска дълбоки корени сред ерозираните терени и създава богати фуражни площи за добитъка, помага за развитието на животновъдството във Видрар, Лева река, Горочевци, Филиповци. През 1927 г., когато за директор на горите в България е назначен трънчанинът Димитър Тонкин, Първанов намира подходящ начин и изгражда най-голямата постройка в града за нуждите на културния център. За 6 години Първанов създава 10 000 дка нови млади иглолистни насаждения, които днес са най-укрепналите и красиви гори в родния ни край. До 1940 г. от създадените общо около 20 000 дка нови гори на Първанов „се пада“ половината от тях.

Активно работи в борбата с ерозията в Трънско и началникът на Секцията по УПЗ Стефан Попов, особено във водосборния район на Глоговишката река, където изгражда и солидни техникo-укрепителни съоръжения за овладяване на пороизчата. Нашият край ще запомни името на земляка Георги Пешев, който организира и пръв извежда

по залесителните обекти на опустошените склонове на Забел, Зелениград Турковци младежка бригада от над 250 души. Така бе поставено началото за възникването на горските масиви по всички ерозираните терени от Турковци до Зелениград. Не може да не се отбележи, че благодарение на високорезултатната си работа в нашия край Георги Пешев бе издигнат до главен инспектор по борбата с ерозията и залесяването в централното горско ведомство.

Най-голям принос за цялото горско стопанство на България има най-възрастният лесовъд Константин Байкушев, роден през 1867 г. в Трън. Той е автор на много важни трудове в областта на теорията и практиката по създаването и отглеждането на горите. Решаващо е участието му в подготовката на законите за горите от 1924 и 1925 година. До края на живота си през 1932 г. той непрекъснато помага за решаване на проблемите в горско-

С. Видрар в средата на XX век. Огромен наносен конус покрива малкото равнина под него. Главният път Трън - Земен е затрупан

Днес някогашната опустошена земя е излекувана напълно

то стопанство на страната ни. Вечен паметник за него остава 1300-годишната мура, открита от него в недрата на Пирин и наречена на негово име - „Байкушевата мура“, която и до днес е една от природните забележителности у нас.

Инж. Даниела ПЕТКОВА

Списание „Лов и риболов“ на 130 години

Най-старото списание в България - „Лов и риболов“, навърши 130 лета. Богата и славна е историята на ловното дело у нас, с която многочислената ловна армия на страната с основание се гордее, а списанието я прави достойна на обществото. Ето и няколко любопитни факта от летописа на изданието.

Списанието е верен пътеводител на ловното движение в България.

Издаването му е започнало 3 години преди създаването на организацията. Чрез материалите в него то е способствало за процъфтяването на Съюза на ловците и риболовците в България.

През десетилетията в него са излизали и безброй природозащитни журналистически творения.

Създателят на Ловния съюз Георги Христович призовава хората с пушки, които обикалят гори и поля: „Закриляйте природата!“.

Неговият следовник - генерал Димитър Кацаров, озарен

от одухотвореност и трудолюбие, който е бил председател на редколегията в началото на XX век, чрез изданието дава нов тласък на ловното движение след Първата световна война.

Девизът на изключително активния ловен деец Иван Сокачев е: „Ловната дружина ще бъде основата на природозащитата в България“.

По времето на генерал Христо Русков списанието дава възможност на свободни творчески интерпретации и дискусии, свързани не само с лова, но и с проблемите на екологията у нас.

Сътрудници на „Лов и риболов“ са известни български

писатели, журналисти, лесовъди, биолози и какви ли не експерти (дори от световна величина).

Многобройните читатели на изданието са ентусиазирани ловци, въдичари и природозащитници, независимо от пол, възраст, социални интереси, политически убеждения и професии. Те са хора от народа, патриоти, достойни граждани и обикновено с висок морал.

През всичките тези 130 години „Лов и риболов“ се самоиздържа. А няколко десетилетия излиза във висок тираж - 80 000 броя месечно, търсени и четени с радост не само от ловците и риболовците в България.

Чавдар АНГЕЛОВ

Стая за обучение по Горска педагогика е открита в ДГС - Смилян

На 28 август в сградата на ДГС - Смилян, официално бе открита Учебна стая по Горска педагогика в присъствието на горски служители, деца, учители, възпитатели и горски педагози.

Това е първата стая на територията на ЮЗДП, която следва модела за обучение по Горска педагогика на лесоустройските структури в Европа. С началото на новата учебна година тук ще се провеждат занимания с деца и ученици, когато времето навън не е подходящо. Просторното помещение е обзаведено с естествени материали,

макети, настолни игри, информационни табла, специализирана литература, телевизор, компютър. С помощта на лесоустрой, горски педагози и специалисти по дивеча от Стопанството децата ще придобиват нови и полезни знания за гората и лесоустройската професия и ще бъдат насърчавани да водят здравословен начин на живот, както и да получат екологично съзнание и социални умения.

Лекция за практикуващи лесоустрой

На 8 септември в ДГС - Дупница, д-р Светозар Михайлов изнесе лекция „Практически насоки за определяне степента на развитие на изкуствено създадените гори в

залесителните мероприятия. Посочено бе, че изкуствените гори са неустойчиви формации и се нуждаят от непрекъснати лесоустройски грижи. Отбелязано бе, че основен критерий за оценка на степента на развитие е състоянието на иглолистната, както и тяхната продължителност на живот, така и оцветяването, а индикатор за физиологическото състояние е формата на короната и устойчивостта на стъблата. На базата на тези показатели практикуващите лесоустрой ще могат да прилагат различни лесоустройски методи.

Особено внимание бе отделено в разясняване на необходимостта от поддържане на тези насаждения, където отделните стъбла са поставени пред перманентен недостиг на хранителни вещества и вода.

Присъстващите се включиха в дискусия по проблема.

Това е третата презентация, която се организира от ЮЗДП - Благоевград. Предишните две бяха проведени в Държавните горски стопанства Рилски манастир и Гърмен.

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

долната лесорастителна зона“. Той запозна колектива с начина на създаване на гори, модела на съгласуване на площите за залесяване, финансиране и техническо изпълнение на

Александър Иванов представи документалната фотоизложба „Началото“

Документалната фотоизложба „Началото/Le Debut. Укрепяване на пориите и залесяване. Феликс Вожли. Петър Манджуков“ с автор Александър Иванов бе представена в галерия „Академия“ в София на 5 - 7 септември по време на „Шипка фест '25“. Тя е посветена на четири значими годишнини - 150 години от рождението на Феликс Вожли, 120 години от основаването на Бюрото за укрепяване на пориите и залесяване в Казанлък, 100-годишнината от създаването на висшето образование в България и 100 години от честването на Седмицата на гората. На гостите беше представен фотоалбумът „Началото“, съставен от

автора на изложбата Александър Иванов, в присъствието на доц. д-р Евгени Цавков - преподавател по дендрология в ЛТУ и консултант на изданието. Основен акцент в изложбата и фотоалбума е съвместната работа и приятелството на лесоустройските Феликс Вожли и Петър Манджуков. Книгата включва документални архивни снимки за историята на залесяването и борбата с ерозията в България от началото на миналия век, съвременни фотографии на залесени райони, публикувани писма и документи от периода 1904 - 1966 г., текстове и фотографии на автора.

Женя СТОИЛОВА
Снимка: Йордан ДАМЯНОВ

Татяна Косекова от екипа на „Шипка фест '25“, Александър Иванов и доц. д-р Евгени Цавков на откриването на събитието

Гората е наш дом

С началото на новата учебна година Югозападното държавно предприятие - Благоевград, поднови заниманията на горските педагози с подрастващи. В ДГС - Якоруда, бе проведено мероприятие по Горска педагогика „Гората е наш дом - децата са нейното бъдеще“. Възпитаниците на Детска градина, група „Звезда“, в града заедно с горските педагози се включиха в игри и занимания сред природата, научиха много любопитни факти за гората и нейните дивни обитатели и с интерес се запознаха с лесоустройската професия. Мероприятието бе изпълнено с много детски смях, забавления и любознателност от страна на малчуганите. Първата крачка към отговорното отношение към природата е направена.

Проф. Георги Цанков на 95 години

Живот с каузата за опазване на горите от насекомни вредители

Роден е на 15 юли 1930 г. в с. Рабиша, Видинска област.

През 1954 г., завършва висшето си образование със специалност „Защита на растенията“ в Селскостопанския институт в Харков (тогавашния СССР).

След завръщането си в България работи една година в окръжното управление на горите във Варна, а от 1955 г. до пенсионирането си - в Института за гората - БАН.

Неотклонно и последователно той се посвещава на опазване на горите от насекомни вредители, което превръща в кауза на своя живот. През 50-те години на миналия век в нашата страна започва едно епохално дело - създаване на ползащитните пояси, и първата му публикация е свързана с опазването им. След опустошителния ветровал в Родопите през 1961 г., унищожил гори на площ от 100 км², е последвало възстановяването им. В ново-създадените култури с дейното му участие е проведена борба с боровия хоботник. Сериозен е приносът му за решаване на проблема с прогностата за числеността и борбата със зимната летораслозавивачка в изкуствените борови насаждения. Апаратът за самолетно разселване на тритограма за борба срещу нея е защитен с авторско свидетелство в Института за изобретения и рационализации.

Подобавящо внимание е отделено на ксилофагите в иглолистните ни гори, включително и върху внасяната у нас дървесина от Коми АССР, и недопускане на тяхното навлизане в горските ни екосистеми.

С най-значим екологичен и стопански ефект е внедряването на препарати на базата на ентомопатогенни бактерии и ядренополиеден вирус за борба с масовите насекомни вредители.

Връх в научните изследвания на проф. Цанков е върху биологията и мерките за регулиране на числеността на боровата процесия. Постигания, признати от световната научна общност, са установе-

ните какавидна диапауза и фенологична форма на вида в България.

През последните десетилетия на XX в. се създават орехови насаждения, предимно в горския фонд и в изоставени площи. Приносът на проф. Цанков в това отношение е изследването на листните въшки и хоботниците по този дървесен вид. С екологична и консервационна стойност са изследванията му върху ясенения хоботник в резервата „Камчия“ и кестеновия плодов червей в планината Беласица.

С международен отзвук са многогодишните изследвания от колектив, ръководен от Георги Цанков, върху ясенения състав на ентомофауната, отговорна за появата на мана по листата на горите в Странджа, което е основата за получаване на манов мед. Тези проучвания са принос за регистрирането на 02.04.2019 г. от Европейския съвет на странджанския мед като защитено наименование за произход.

Колегите, учениците и съратниците на проф. Георги Цанков го поздравяват за рождението му ден и му желаят здраве, а бодрият му дъх и ентузиазъм да не го напускат.

Янчо НАЙДЕНОВ
Пламен МИРЧЕВ
Иван ИЛИЕВ

Бележити дейци на горскостопанската наука

Тома Захариев (1884 - 1940 г.) - основоположник на лесовъдските проучвания в нашите гори

Изминаха 140 години от рождението на Тома Захариев. В негова памет отдаваме почит на делото му като съорганизатор и първи директор на Службата за горско опитно дело (сега Институт за гората - БАН). През 1923 г. той написва книга, предназначена за учащата се младеж - „Празникът на залесяването“, поради което може да се смята и за един от основоположниците на Седмицата на гората.

Тома Христов Захариев е роден на 7 март 1884 г. в Прилеп (тогава в пределите на Османската империя). В началото на миналия век той завършва средно образование в София, а след това учи лесовъдство в Горския институт в Санкт-Петербург, Русия. През 1907 г. специализира в горите на Пермска губерния и получава званието „учен-лесовъд“ от I разред. След завръщането си в България от 1908 до 1915 г. работи последователно в Софийското лесничество, Варненското общинско лесничество и в държавната гора „Гениш-ада“. По време на войните (1915 - 1918 г.) служи като подофицер.

След демобилизацията Тома Захариев е преназначен за инспектор по арондирането и главен инспектор по измержане и уредба на горите към Министерството на земеделието и държавните имоти. Известно е, че той има съществен принос в създаването на третия Закон за горите (1925 г.).

В годините 1922 - 1925 преподава в открития двугодишен курс за лесовъди-полувишисти. Съосновател е на Държавното тех-

ническо училище „Цар Борис III“, в което е учител, и допринася за определяне на целите и задачите на Горския отдел на училището.

Тома Захариев специализира през 1925 г. в Лесовъдния факултет на Политехниката в Цюрих, Швейцария. В биографични бележки за него е отбелязано, че като главен инспектор в МЗДИ той е определен (след конкурс) и командирован с едногодишна стипендия на Рокфелеровата фондация в Швейцария, Австрия и Швеция. Заминава на специализация по лесовъдство с опитно дело.

Под непосредственото ръководство на Тома Захариев в края на 1928 г. е открита Службата за горско опитно дело, която е към Отделението за горите в Министерството на земеделието

и държавните имоти. Както изтъква акад. Александър Александров, за да оценим значимостта на това събитие е необходимо да се сравни „времето на неговата поява у нас с времето на организиране на съответни научни звена в други страни“ (Александров, 2024). В Европа първо в Чехословакия се създава Горски институт (1921), след това в България (1928), а по-късно и в някои други страни.

За близо стогодишния период от развитието на Института за гората в исторически аспект са посочвани няколко етапа. През първия етап (1928 - 1944) директор е Тома Захариев. Той ръководи и работи за горското опитно дело до края на живота си (23.10.1940 г.). Предлага програма за бъдеща научноизследователска дейност, насочена към изучаване на природните условия за горското стопанство и фенологични наблюдения за развитието на горските дървесни видове и естественото възобновяване на дъбови и елово-смърчови насаждения, върху свойствата, качествата и изкуствения отбор на горските семена, за сухоиздръжливостта им и влиянието на сушата.

Тома Захариев работи главно в области на биологията, стопанските и екологичните функции на горите. Публикува резултати от по-ранните си проучвания в сп. „Горски преглед“ още преди създаването на Службата за горско опитно дело. Сред първите от тях са неговите публикации от 1912 г. за естественото и изкуственото

възобновяване на дъба и по въпроса дали светлостлюбие или недостигът на почвената влага е причина за неуспешното възобновяване на някои насаждения.

Публикува и свои възгледи по някои икономически въпроси и управление на горите - статиите „За бюджета на горското отделение за 1912 г. и „За новия чл. 25 от Закона за горите“. Десет години по-късно Захариев пише по въпроса „Какво е направено до сега по уредбата на горите“, както и още две статии по уреждане на горското дело у нас, като разглежда въпроса за състоянието на работите по уредбата на горите в България и за проблемите на нашето горско стопанство.

Към края на 20-те години на миналия век Тома Захариев издава книгата „По избора на стопанските форми за нашите иглолистни гори при днешните насоки в лесовъдството“ (1928). По това време той публикува в сп. „Горски преглед“ и редица свои статии по избора на стопанските форми за иглолистните гори.

Ценен научен труд на Тома Захариев е „Принос за изучаване на влиянието на сушата върху растежа на някои горски дървесни породи“ (1930), който е представен в сп. „Сборник на службата по горско опитно дело в България“. Във връзка с изкуствените залесявания той има проучвания върху водния режим на подлежащи за залесяване земи и начина на тяхната обработка. В други негови научни разработки се проследява

състоянието и загубите в горските култури и техния растеж.

Допринасяйки за развитието на горското опитно дело у нас, публикува авторска статия „Нова формула за определяне обема на дървесни стъбла“ (1933). Той и неговите сътрудници работят за опростяване на методите за оценка на масата и прираста на единични стъбла и цели насаждения. Събирани са и са обработвани материали за създаване на масови и сортиментни таблици.

В статията „Дейност на горския кооперативен съюз през 1936 г. - едно огледало на горското кооперативно движение у нас“ Тома Захариев отделя внимание и на дейности за колективно стопанисване на горите. Пише още за нов уред за поваление на закачени дървета, както и за прост начин за определяне на процента на прираста на отсечени дървета.

В „Горски преглед“ до 1939 г. са публикувани и някои от последните статии на Тома Захариев, засягащи държавната политика на нашето горско стопанство - новия правилник за стопанска експлоатация на държавните гори, за горскостопанската просвета на българския горянин, за горскостопанския напредък, за горското опитно дело у нас (основания и предположение за новата негова уредба) и други.

Делото и научното творчество на Тома Захариев имат голяма национална стойност.

Доц. д-р Надежда
СТОЯНОВА

Бележити лесовъди

Димитър Киров - един от първостроителите на горското дело след Освобождението

Димитър Киров Първулов е роден на 18.10.1864 г. в българския град Пирот (днес в територията на Република Сърбия). Първоначалното си образование получава в българското екзархийско училище в родния си град. За голяма радост на местното българско население след Освободителната война от 1877 - 1878 г. Пирот влиза в границите на Санстефанска България. Много скоро обаче радостта се заменя с горчивото разочарование, предизвикано от Берлинския мирен договор (13.07.1878 г.), според който част от Западните покрайнини остават под властта на Кралство Сърбия. В същото време съседният Цариград (по-късно Димитровград) е включен в пределите на новоосвободеното Княжество България. Жадният за знания Димитър Киров не може да продължи образованието си в Пирот поради заквиването на българското училище, нелегално преминава границата и се установява в Цариград при по-голямата си сестра Марица, омъжена там. В този град той довършва основното си образование, след което учи и работи известно време в София.

В началото на 80-те години на XIX в. Димитър Киров, получава стипендия от държавата и заминава за Чехия, където завършва средното лесовъдско училище в Бърно. След завръщането си България отначало е окръжен горски инспектор в Бургаски

окръг, а по-късно е преместен за окръжен горски инспектор в Свищов.

В Свищов Киров започва да прилага придобитите в Бърно познания и има амбицията да развива горското стопанство в България по подобие на видяното в Чехия по отношение на подобряване на културата и отглеждането на гората. За кратко време създава отлична организация по производството на горски фиданки, като край Свищов, в м. Кривулката създава и първият държавен горски разсадник. Под негово ръководство в Свищовския горски окръг през 1896 г. са създадени 8700 дка нови гори.

Стремежът на Киров за изграждането на горското стопанство в Свищов и окръга по европейски образец среща подкрепата на по-голяма част от интелигенцията в града. Не липсват и спънки, и противници в лицето на консервативно настроените граждани и политически дейци, които са смятали, че чрез залесяването се намаляват обработваемите земеделски площи и пасищата, но въпреки всичко по това време в Свищов и района са залесени значими за времето си площи с акациев и тополови гори.

В началото на 90-те години на XIX в. Димитър Киров внася от Австро-Унгария 694 кг елитни акациевы семена и започва масови залесявания с вида. Създава първата акациева култура при гъстота 1 x 1 м в землището на с. Мечка, днес Плевенска област, както и много други култури в района на Пордим и Славяново. И понастоящем тези акациевы насаждения и култури се отличават със своята правостъбленост и висока продуктивност. От тях от Опитната станция за бързорастящи горско-дървесни видове - Свищов, са отделени няколко клона.

След една от многобройните реформи и реорганизации на горското стопанство в началото на XX в. Свищовският горски окръг е закрит, известно време функционира като реверно лесничество

на Велико Търново, а създадените разсадници и култури постепенно са унищожени. Киров е преместен за окръжен горски инспектор в Плевен, в района на който също се е занимавал със залесяване.

Успява да спести известна сума пари и към края на 90-те години на свои разходи през 1898 г. се записва във Висшето лесовъдско училище в Тарант, Германия, където се дипломира през 1900 година. Следването му преминава в упорито учене, но и в голяма оскъдица, затова се е налагало и да работи. В Музея на Лесотехническия университет се съхраняват собственоръчно водените от Киров записки на немски език, с перфектни илюстрации по горска ботаника (проф. Фридрих Ноббе), лесовъдство, лесостроителство, оценка на гори.

Завръща се в България и последователно работи като районен горски инспектор в София, Бургас и на други места. Според отчета на Софийската секция по залесяване и укрепяване на порошката за 1938 г., съхраняван в Музея на ЛТУ, инж. Димитър Киров е софийски горски инспектор през периода 14.11.1900 - 31.08.1903 година. Той организира залесяването на гората около Семинарията и над Княжево, на други места в Софийския район и по склоновете на Витоша.

След това работи на различни места като горски инспектор и в централното горско ведомство до

1930 година.

Според спомените на неговият внук - Димитър Гочев, е симпатизирал на Либералната партия на Драган Цанков. Без да навлиза открито в политиката и политическите борби, Димитър Киров е имал изяснено отношение към политическите проблеми, особено по националния въпрос в родния му край и Западните покрайнини. Подпомагал е свои съграждани и земляци, които са бягали от режима на Сърбия от заразителите български земи, и завел тези си дейност е бил осъден от сръбските власти задочно на смърт.

През 1935 г. Димитър Киров се жени за Златозара Каменова, вдовица на загиналия в Балканската война през 1913 г. майор Димитър Мициев и осиноява тяхната дъщеря Здравка (по-късно по мъж - Гочева). Според неговите близки и приятели бил е много добър човек, прекрасен съпруг и дядо на внуците - Златозара Гочева - професор в Института по тракология на БАН, и Димитър Гочев - арбитър в Градския държавен арбитраж в София и представител на България в много европейски и световни правни институции. Има живи внуци на неговите сестри, които сега живеят в Куманово, Белград и Пирот.

Починал на 20 май 1953 г., на 89-годишна възраст.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ
Доц. д-р Евгени ЦАВКОВ

ПАМЕТ

През 1968 г. проф. Васил Стоянов в своята „История на горското стопанство на България“ отбелязва, че в Свищов - първият освободен от турското робство град, още през 1881 г. е проведена първата акция по залесяване, а през 1890 г. е създаден държавен горски разсадник. Това дава основание на 8 октомври 2015 г. по случай 125-годишнината в разсадника на ДГС - Свищов, да бъде открит паметник на лесовъда Димитър Киров.

Да си припомним, че инициаторите за създаването му са доц. д-р Янчо Найден

и доц. д-р Евгени Цавков от ЛТУ, а изграждането му е подпомогнато от инж. Иван Недков - директор на СЦДП - Габрово, и инж. Антоанет Антонов - директор на ДГС - Свищов. Автор на паметника е Пламен Рафаилов.

ЮЦДП - Смолян, започва изпълнението на нов проект, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021 - 2027 г.

Южноцентралното държавно предприятие сключи с Министерството на околната среда и водите Административен договор № BG16FFPR002-3.005-0001-C01 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз. Договорът е по процедура чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент № BG16FFPR002-3.005 „Изпълнение на мерки 46, 47, 48, 49 и 74 (част I) от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ от Програма „Околна среда“ 2021 - 2027 година.

Стойността на проекта със срокът за изпълнение на дейностите до края на 2029 г. е 6 722 032,25 лева.

Предвидените дейности са насочени към подобряване на природозащитното състояние на горски типове природни местообитания,

както и към подобряване на хранителната база за кафявата мечка.

Ще бъдат извършени редица проучвания по мерки 46, 47, 48 и 49, както и дейности по експериментиране, демонстриране и прилагане на лесовъдски практики с цел повишаване на капацитета на горските служители и представителите на други заинтересовани страни. Въз основа на резултатите от проучванията ще бъдат организирани обучения, а по темата ще бъдат изготвени и безплатно разпространени информационно-образователни материали.

За изпълнението на предвидените в проекта дейности е планирано закупуване на техника и оборудване.

Очакваните резултати от изпълнението на дейностите по процедурата включват подобряване на природозащитното състояние на целевите типове природни местообитания, както и на вида *Ursus arctos*, чрез прилагане на мерки, доприна-

сящи за ограничаване на щетите, причинявани от кафявата мечка.

Изпълнението на дейностите по проекта ще има пряко благоприятно въздействие върху горските местообитания, като по този начин ще се създадат по-добри условия за редица застрашени видове, обитаващи горите, и ще се допринесе за по-добра свързаност между защитените зони (33) от мрежата Натура 2000. Всички дейности са съобразени с одобрените горскостопански планове на предприятието.

ЮЦДП - Смолян, стопанисва 715469 ха държавни горски територии, като от тях 429 242 ха (60 %) попадат в защитени зони по „Натура 2000“.

В рамките на проекта ще бъдат реализирани следните дейности: отглеждане на млади насаждения без материален добив, подпомагане на естественото възобновяване, почистване на площи, почвоподготовка, залесяване, попълване,

отглеждане и ограждане на горски култури, включително в защитените зони по „Натура 2000“, части от Централен Балкан - буфер, Яденица, Средна гора, Родопи - Западни, Родопи - Средни, Родопи - Източни, Попинци.

В резултат от изпълнението на дейностите ще бъдат подобрени 410,2 ха - по мярка 46; 1494,40 ха - по мярка 48; 38,90 ха - по мярка 49; 20,40 ха - по мярка 47.

Допълнително ще бъдат създадени 4,7 ха нови гори - по мярка 74 (част I). Тези насаждения от горскоплодни култури ще служат за хранителна база на кафявата мечка.

Дейностите по проекта ще бъдат изпълнявани в 32 от 36 поделения на ЮЦДП. Това са Държавните горски стопанства - „Акад. Николай Хайтов“, „Алабак“, Асеновград, Батак, Борино, Доспат, Карлово, Клисурса, Кирково, Крумовград, Михалково, Момчилград, Панагюрище, Пещера, Пловдив, Първомай, Ракито-

во, „Родопи“, Селище, Славейно, Смилян, Смолян, Триград, Хисар, Широка лъка, и Държавните ловни стопанства - „Борово“, „Женда“, „Извора“, „Кормисош“, „Тракия“, „Чепино“ и „Широка поляна“.

Изпълнението на мерките и дейностите по проекта ще повиши капацитета на горските служители и представители на други заинтересовани страни в областта на стопанисването на горите. Освен това, те ще допринесат пряко за постигането на специфичната цел RSO 2.7 - „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, както и намаляване на всички форми на замърсяване“, която е част от Приоритет 3 „Биологично разнообразие“ на Програма „Околна среда“ 2021 - 2027 г. (ПОС 2021 - 2027 г.).

Евелина АТАНАСОВА

IN MEMORIAM

На 27 юли почина инж. Борис Голев.

Роден е на 18.04.1944 г. в Банско. Във ВЛТИ се дипломира през 1973 година.

От 1975 до 1979 г. е началник на ГТУ - Предела, в ГС - Симитли, където се

развива интензивен дърводобив с трактори, въжени линии, залесяване, смолодобив, разсадниково производство. През 1979 г. постъпва като технолог по дърводобива в ГСК/РУГ/РДГ - Благоевград, и като експерт и началник-отдел работи до пенсионирането си през 2010 година.

Поклон пред светлата му памет!

На 25 юни почина инж. Минко Лалев Пъдевски.

Роден е на 23.01.1945 г. в с. Борима, Ловешка област. През 1973 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Започва работа в ГС - Симитли, като лесничей, а след това е зам.-директор на ГС - Гара Пирин (сега Кресна). Работи известно време в Коми

АССР. От 1986 до 1991 г. е зам.-директор на ГС - Симитли. През 1994 - 1999 г. е зам.-директор на ГС - Благоевград, през 2000 - 2004 г. е началник на ГТУ, а от 2004 г. до пенсионирането си през 2008 г. е директор на ДЛ - Симитли. В продължение на 30 г. работи за опазването и обогатяването на горите. Председател на Дружеството на лесовъдите ветерани от Благоевградска област до кончината си.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Кога работодателят може да прекрати трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 7 от Кодекса на труда

ОТГОВОР: Това е едно от прилаганите в практиката безвиновни основания за прекратяване на трудовите договори от страна на работодателя, когато е налице преместване на предприятието в друго населено място или в друга местност, различна от тази, в която до този момент се е намирало. Преместването може да се отнася както за цялото предприятие, така и само за негово отделно поделение. Понятието „поделение“ обхваща клоновете на предприятието съгласно чл. 17 от Търговския закон (ТЗ) - цехове, лаборатории, отдели и други. За да може работодателят да упражни правото си да прекрати трудовия договор на работника и служителя на основание чл. 328, ал. 1, т. 7 от КТ, е необходимо заедно с преместване на предприятието или неговото поделение да се премества и осъществяващата от тях дейност. Това означава, че не е достатъчно да се преместят само машините, суровините и съоръженията (материално-техническата част), а е необходимо да се преместят и работниците и служителите, заети в осъществяване на дейността. Необходимо е да се преместват всички работници и служители, когато се мести цялото предприятие, или само работниците и служителите, които работят в съответното поделение, когато се мести само отделно поделение. Т.е. първото условие, за да може да се прекрати трудовия договор на това основание, е преместването на предприятието или неговото поделение - машини и съоръжения, които се използват при извършване на съответната дейност, както и преместването на работниците и служителите, които са я извършвали до момента.

Второто кумулативно изискуемо условие за да може работодателят да упражни правото си да прекрати трудовия договор на съответния работник или служител на основание чл. 328, ал. 1, т. 7 от КТ, е да има отказ от работника или служителя да последва местещето се предприятие или поделение. На първо място е необходимо работодателят да е отправил покана до работника да последва предприятието и работникът да е отказал. Тоест работникът трябва да е запознат с прекратяването на работодателя относно преместване на дейността на дружеството от конкретното населено място, в което до момента се е осъществявала дейността на предприятието/поделението и конкретното населено място, в което работодателят предлага на работника или служителя да последва предприятието. Не е необ-

ВЪПРОС: В кои случаи работодателят може да прекрати законно трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 7 от Кодекса на труда (КТ) - при отказ на работника или служителя да последва предприятието или неговото поделение, заети в осъществяване на дейността, различна от населеното място или местност, в което досега се е намирало предприятието или поделението?

ходимо работодателят да уточнява други конкретни пояснения за условията на труд, тъй като всички останали условия, договорени между страните в трудовия договор, подписан между тях, се запазват. Това е така, защото те не могат да се променят едностранно от работодателя, има изрична забрана, която е предвидена в чл. 118 от КТ. Всички договорености по сключеното между страните трудово правоотношение се запазват, като се променя единствено мястото на работа. Законът не изисква предложението от страна на работодателя да е писмено, но е необходимо да се предостави достатъчно ясна информация за мястото на работа или местността, където ще се осъществява дейността на предприятието/поделението за бъдеще, за да може работникът или служителят да вземе своето решение дали ще последва предприятието/поделението. Важно е да се подчертае, че работодателят не може да уволнява работника или служителя само на основание преместване на предприятието/поделението, без преди това да му е предложил да последва предприятието и той му е отказал да приеме предложението. Ето защо за работодателя е добре тази покана да е писмена и в нея да е отразено предложението му относно преместването на предприятието в съответното населено място или местност, тъй като работникът може да потърси правото си в съда при незаконно уволнение. При такъв съдебен процес доказателствената тежест, че е изпълнил задължението си да информира работника и да му предложи да последва предприятието/поделението при преместването, е за работодателя. Добре е работодателят да може да удостовери и отказа, ако има такъв от работника, при евентуален съдебен спор. Отказът може да бъде - писмен или устен, както

и чрез конклюдентни действия, които обаче работодателят ще трябва да установи при съдебен спор със всички доказателствени средства.

Работникът или служителът не е длъжен да последва предприятието/поделението при преместването им, тъй като той е сключил трудовия договор за да работи в предприятието/поделението/, които са му били удобни, и затова той се е съгласил да сключи трудов договор с това предприятие, тъй като едно от важните условия при упражняване правото на труд е мястото на работа. Това е и причината работникът/служителят да не е длъжен да се съобрази с отправената покана. Основанието за прекратяване съгласно чл. 328, ал. 1, т. 7 от КТ е безвиновно и ако работникът откаже да последва предприятието/поделението/, има право на получи обезщетение от работодателя, ако той не спазва срока на договореното между страните предизвестие - чл. 220 от КТ. Дължи му се и обезщетение за неизползвания до момента на прекратяване на трудовия договор платен годишен отпуск - чл. 224 от КТ.

Ако работникът или служителът реши да приеме отправената от работодателя покана за преместване на мястото на работа и изрази съгласие да последва предприятието/поделението, той може да поиска от работодателя да сключи споразумение на основание чл. 216, ал. 1 и ал. 2 от КТ. Ако има договорено предварително такова споразумение, на работника или служителя могат да се заплатят от работодателя: 1.пътните разходи за него и за членовете на семейството му; 2.разходите по пренасянето на покъщната му; 3.възнаграждение за дните на пътуването и за още 2 дена. На работника или служителя, трудовото правоотношение с когото е прекратено не по негова вина или не по негово заявление с предизвестие, по споразумение с работодателя могат да се заплатят пътните разходи за него и за членовете на семейството му, както и разходите по пренасянето на покъщната му за завършване в постоянното им местоживее.

Справка: чл. 118 от КТ; чл. 220, ал. 1 от КТ; чл. 224, ал. 1 от КТ; чл. 328, ал. 1, т. 7 от КТ; чл. 17 от ТЗ.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист ФСОГДП

XXI конгрес на Съюза на европейските лесовъди (UEF) приключи успешно, с благодарности за отличната организация

От стр. 1

Кметът на Община Русе д-р Пенчо Милков връчи на проф. Палигоров Почетния знак на общината

За организацията и провеждането на конгреса се грижеха (отляво надясно): инж. Деян Стойнев - зам.-председател на СЛБ, д-р инж. Ана Петракиева - зам.-президент на СЕЛ, инж. Севдалина Димитрова, проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ, инж. Иван Ризов - директор на ДГС - Струмяни, и член на УС на СЛБ

В Пресцентъра на БТА в Русе се състоя пресконференция, на която пред журналисти говориха председателят на СЛБ проф. Иван Палигоров, зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев и президентът на СЕЛ Томаш Маркиевич

на две годишни срещи на Ръководството на Съюза на европейските лесовъди - през 2006 г. в София - Юндола, и през 2014 г. - в Несебър - Странджа. Домакинството на такъв форум е доказателство за участието на страната ни в европейските усилия за опазване на горите и изграждане на устойчиво бъдеще за зеления сектор. Форумът насърчава трансграничния диалог, обмена на знания и прилагането на иновативни подходи в управлението на горските ресурси в контекста на климатичните и социално-икономическите предизвикателства. Темата на научно-практическата конференция беше „Лудогорието и Добруджа - предизвикателства пред опазването на биологичното разнообразие в контекста на изменението на климата“.

Официалното откриване на конгреса се състоя в зала „Сименс“ на Русенския университет „Ангел Кънчев“. Проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, откри събитието, като изтъкна, че провеждащият се в страната ни форум на европейската лесовъдска общност е възможност да покажем пред Европа професионализма на българските лесовъди и тяхната ангажираност към бъдещето на горите. В приветствието си инж. Стоян Тошев - зам.-министър на земеделието и храните, подчерта, че домакинството на страната ни на този важен европейски форум е изключително признание и е ясен знак за доверието, което сме изградили в рамките на европейската лесовъдска мрежа, и за активното участие на нашите специалисти в международното сътрудничество в сектора. В словото си зам.-министърът посочи, че темите, заложили в програмата, са ключови не само за бъдещето на горския сектор, но и за устойчивото развитие на цяла Европа. Изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков заяви, че Съюзът на европейските лесовъди има водеща роля в обмена на знания, добри практики и експертен опит, като изрази своята увереност, че форумът ще даде нови идеи, ще засили сътрудничеството между страните и ще допринесе за по-ефективни политики и решения в областта на горите.

Приветствия към делегатите в конгреса поднесоха и инж. Явор Гечев - съветник на президента на Република България, д-р Пенчо Милков, доц. д-р Христо Михайлов, проф. д-р Теодор Илиев - зам.-ректор на Русенския университет.

В приветствието си на откриването президентът на UEF Томаш Маркиевич се обърна с благодарност към българските си колеги, подчертавайки професионализма и изключителната им отдаденост в подготовката на това важно събитие и топлото гостоприемство.

В две по-обща презентации инж. Стоян Тошев представи темата „Горите и горско стопанство в България“, а доц. д-р Стоян Стоянов презентира темата „Ловът в България - постижения и политика за развитие“.

По тематиката на научно-практическата конференция доц. д-р Георги Костов от катедра „Лесовъдство“ на Лесотехническия университет обърна внимание на

„Предизвикателствата пред възстановяването на горите в Североизточна България в контекста на изменението на климата“. Чл.-кор. проф. д.н. Георги Георгиев представи най-важните резултати от проучване „Стопанисването на лесозащитните горски пояси в Добруджа - Североизточна България - основните проблеми и решения“. В своята презентация инж. Иван Недков - директор на Северноцентрално държавно предприятие - Габрово, акцентира върху въпросите в презентацията си „Взаимодействието между държавата и неправителствените организации в управлението на дивечовите популации в Североизточна България“.

Деловата работа на конгреса на Съюза на европейските лесовъди по отчетно-изборния дневен ред се състоя на 12 септември в голямата конферендна зала на хотел „Дунав Плаза“. Заседанията бяха водени от Михаел Диммър от Германия.

Членовете на Президентството на UEF представиха своята работа за предходния 4-годишен период - на европейско ниво, участие в работните срещи на ЕК в областта на горското стопанство. Беше представен и приносът на Съюза на европейските лесовъди в дискусиите по проектите на Европейски регламенти в областта на горите. Бяха докладвани и обсъдени редица организационни въпроси. Беше засегната и дейността на организацията в областта на горската педан

Новоизбраното ръководство на Съюза на европейските лесовъди

Участниците в научно-практическата конференция посетиха обекти на терен

гогика и организирането на летен международен лагер за студенти в Полша. Беше направен и отчет на бюджета на Съюза на европейските лесовъди.

Конгресът избра ново ръководство на Съюза на европейските лесовъди за следващите 4 години:

Томаш Маркиевич (Tomasz Markiewicz), Полша - президент.

Христодулос Христодуло (Christoodoulos Christodoulou), Кипър, и Лине Крагелунд (Line Kragelund), Дания, бяха избрани за помощник-одитори.

В края на заседанието на конгреса представителите на Камарата на инженерите лесовъди от Турция отправиха покана годишната среща на ръководството на Съюза на европейските лесовъди да се проведе в Истанбул през октомври 2026 година.

С аплодисменти и благодарности за ползотворната работа в UEF бе изпратен Илпо Пупути (Ilpo Puputti) - Финландия, досегашен вицепрезидент на UEF. Делегатите в конгреса приеха и промени в устава на организацията.

На участниците във форума бе организирана богата културната програма. Делегатите посетиха Регионалния исторически музей и Еко-музей с аквариум в Русе, обиколиха центъра на града, наричан „Малката Виена“, с атрактивно влакче и видяха по-важните забележителности и паркове на дунавския град.

В рамките на програмата за конгреса на 13 септември бяха посетени теренни обекти в общинска гора на гр. Кубрат, Държавното горско стопанство „Сеслав“ и Държавното ловно стопанство „Воден - Ири Хисар“. Бяха представени и обсъдени проблеми с възобновяването, здравословното състояние и устойчивостта на широколистните издънкови гори в условията на климатични промени. Презентации на терен представиха инж. Тони Димитров - гл. експерт в РДГ - Русе, инж. Кирил Колев - директор на ДЛС „Воден - Ири Хисар“, и доц. д-р Георги Костов - ЛТУ. В дискусиите активно се включиха и зам.-директорът на ДЛС „Воден - Ири Хисар“ инж. Ивайло Дитов и главният инженер на Стопанството инж. Георги Илиев.

Делегатите на конгреса посетиха Царската могила в тракийската гробница край с. Свещари.

Програмата с интересни мероприятия допринесе за взаимно разбирателство и обмен на идеи за налагащите се неотложни дългосрочни мерки за опазване на биологичното разнообразие в условията на климатичните промени в Европа. Заклучителната вечер завърши с благодарности за отличната организация и гостоприемство към организационния комитет и лично към проф. д-р Иван Палигоров, д-р инж. Анна Петракиева, инж. Деян Стойнев, инж. Иван Ризов. За приноса си следва да се изкаже искрена благодарност към инж. Огнян Савянов - директор на РДГ - Русе, инж. Севдалина Димитрова - директор на ПП Витоша и член на УС на СЛБ, и Гертана Карабетева - студентка доброволка от Лесотехническия университет.

Инж. Деян СТОЙНЕВ
Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Участниците в научно-практическата конференция на теренно посещение в ДЛС „Воден - Ири Хисар“